ELOISA

Etelä-Savon hyvinvointialue

Etelä-Savon hyvinvointialueen toimeentulotuen soveltamisohjeet 1.1.2027 alkaen

Etelä-Savon hyvinvointialue/
Aluehallitus 23.11.2026 §

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Sisällys

1 Yleistä ... 3

1.1 Perustoimeentulotuki ... 4

1.2 Täydentävä toimeentulotuki ... 4

1.3 Ehkäisevä toimeentulotuki ... 5

1.4 Toimeentulotuen hakeminen ... 5

1.5 Pitkäaikainen asiakkuus ... 6

2 Täydentävän toimeentulotuen menot ... 6

2.1 Kodinhankinnat ... 6

2.2 Tavaroiden varastointi ... 7

2.3 Lapsen tarvikkeet ja harrastusmenot ... 8

2.4 Aikuisen polkupyörä ... 9

2.5 Aikuisen osallisuutta ja toimintakykyä tukeva harrastustoiminta ... 9

2.6 Tuetut lomat ... 9

2.7 Erityisistä tarpeista johtuvat vaatehankinnat ... 9

2.8 Hautauskulut ... 10

2.9 Perhejuhlat ... 12

2.10 Opiskelu ... 12

2.11 Työllistymistä tukevat luvat ja passit ... 13

2.12 Velat, lainat, lainan korot ja verot ... 13

2.13 Sakot ... 13

2.14 Edunvalvonta ja Digi- ja väestötietoviraston tilintarkastusmaksu ... 13

2.15 Matkakulut ... 14

2.16 Vangin tapaamiset ... 15

2.17 Auton käytöstä aiheutuvat kulut ... 15

2.18 Ajokortti ... 16

2.19 Terveydenhuoltomenot ... 16

2.20 Päivähoitomenot, aamu- ja iltapäiväkerho ... 17

2.21 Kotihoidon /palveluasumisen tukipalvelu-, hoiva- ja hoitomaksut ja ateriamaksut ... 17

2.22 Siivouskulut ... 18

2.23 Puhelin ja turvapuhelin ... 18

2.24 Tuholaismyrkytysten kustannukset ja homevauriot ... 18

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

2.25 Kansalaisuushakemusmaksu ja asiakirjojen hankinnat 18
2.26 Pankkitilittömien henkilöiden pankkipalvelumaksut 19
2.27 Ammattiyhdistysten ja työttömyyskassojen jäsenmaksut 19
2.28 Avioeromaksut 19
2.29 Sote ammattihenkilön rekisteröintimaksu 19
3 Ehkäisevä toimeentulotuki 20
4 Toimeentulotuen takaisinperintä 21
4.1 Takaisinperintä varallisuudesta 22
4.2 Erehdyttäviin tietoihin perustuvan toimeentulotuen takaisinperintä 22
4.3 Perintä odotettavissa olevasta etuudesta 22
4.4 Jälkihuoltona maksetun toimeentulotuen takaisinperintä 23

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

1 Yleistä

Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo.

Jokaisella on oikeus saada toimeentulotukea, jos hän on tuen tarpeessa eikä voi saada toimeentuloa ansiotyöllään, yrittäjätoiminnallaan, toimeentuloa turvaavien muiden etuuksien avulla, muista tuloistaan tai varoistaan, häneen nähden elatusvelvollisen henkilön huolenpidolla tai muulla tavalla. Jokaisella on velvollisuus kykynsä mukaan pitää huolta itsestään ja omasta elatuksestaan sekä siinä laajuudessa kuin avioliittolaissa, lapsen elatuksesta annetussa laissa ja muussa laissa säädetään, puolisonsa sekä alaikäisten lastensa ja ottolastensa elatuksesta (Toimeentulotukilaki 2 §)

Toimeentulotukilaissa perheellä tarkoitetaan yhteistaloudessa asuvia vanhempia, vanhemman alaikäistä lasta, aviopuolisoita sekä kahta henkilöä, jotka elävät avioliitonomaisissa olosuhteissa (Toimeentulotukilaki 3 §).

Toimeentulotukitoiminnan toimeenpano jakautuu hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen kesken siten, että Kansaneläkelaitoksen vastuulle kuuluu 7 §:ssä tarkoitetun perustoimeentulotuen toimeenpano ja hyvinvointialueen vastuulle kuuluu 7 c §:ssä tarkoitetun täydentävän ja 8 §:ssä tarkoitetun ehkäisevän toimeentulotuen toimeenpano. Hyvinvointialueen ja Kelan tulee tehdä yhteistyötä toimeentulotuen tarkoituksen toteuttamiseksi. Kelan on tarvittaessa ohjattava ja neuvottava perustoimeentulotuen hakijaa hyvinvointialueen sosiaalihuollon palveluihin hakeutumisessa.

Asiakasmaksun huojentaminen (eli alentaminen tai perimättä jättäminen) on ensisijaista toimeentulotukeen nähden esim. säännöllisen kotihoidon, pitkäaikaisen laitoshoidon ja asumispalvelun asiakkailla, joista on määrätty henkilön maksukyvyn mukainen maksu. Tämä tarkoittaa, että ennen kuin asiakas hakee toimeentulotukea, hyvinvointialueen on arvioitava, voidaanko maksu jättää perimättä tai alentaa. (Asiakasmaksulaki 11§)

Toimeentulotuki perustuu toimeentulotuesta annettuun lakiin (1412/1997), asetukseen (66/1998) ja lakiin toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta (1023/2022), valtioneuvoston asetukseen toimeentulotuen tarpeellisen suuruisten asumismenojen määrästä (144/2024). sekä Sosiaali- ja terveysministeriön Toimeentulotukioppaiden (2007:11 ja 2013:4) ohjeisiin ja niihin myöhemmin tehtyihin muutoksiin.

Ohjeiden tarkoituksena on korostaa yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumista hyvinvointialueella. Nämä ohjeet eivät rajoita työntekijän oikeutta harkintaan päättäessään henkilön tai perheen oikeudesta toimeentulotukeen.

Toimeentulotuki jakautuu perustoimeentulotukeen (perusmenot) ja täydentävään toimeentulotukeen (erityismenot). Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää henkilön ja perheen sosiaalisen turvallisuuden ja toimintakyvyn edistämiseksi ja ylläpitämiseksi.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

1.1 Perustoimeentulotuki (Toimeentulotukilaki 7 a § ja 7 b §)

Perustoimeentulotuki haetaan Kelasta. Perusosalla katettaviin menoihin kuuluvat ravintomenot, vaatemenot, vähäiset terveydenhuoltomenot sekä henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta, paikallisliikenteen käytöstä, sanomalehden tilauksesta, puhelimen ja tietoliikenteen käytöstä ja harrastus- ja virkistystoiminnasta aiheutuvat menot sekä vastaavat muut henkilön ja perheen jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot.

Muina perusmenoina otetaan tarpeellisen suuruisina huomioon:

1) yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) 9 §:ssä tarkoitetut paikkakuntakohtaiset kohtuulliset asumisen menot (www.kela.fi), muun kuin yhtiömuotoisen omistusasunnon välttämättömät hoitomenot sekä välttämättömät asuntoon muuttoon liittyvät menot (sisältää mm. vuokra- ja sähkövakuuden sekä muuttokustannukset)

2) taloussähköstä aiheutuvat menot ja vedenkulutuksesta aiheutuvat menot

3) kotivakuutusmaksu

4) muut kuin perusosaan sisältyvät terveydenhuollon menot

5) lasten päivähoidon menot sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan menot

6) lapsen tapaamisesta lapsen kanssa eri taloudessa asuvalle vanhemmalle aiheutuvat menot siltä osin, kun ne perustuvat hyvinvointialueen vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen

7) välttämättömän henkilötodistuksen, oleskeluasiakirjan tai matkustusasiakirjan hankintamenot

1.2 Täydentävä toimeentulotuki (Toimeentulotukilaki 7 c §)

Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon tarpeellisen suuruisina erityismenoina:
1) muut kuin 7 b §:ssä tarkoitetut asumisesta aiheutuvat menot

2) henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi harkitut menot

Täydentävän toimeentulotuen menoja ovat esimerkiksi lasten tarvikkeet ja harrastusmaksut, tietyt huonekalut ja kodinkoneet sekä muut kodin välttämättömät tarvikkeet, välttämättömät hautauskustannukset, opiskelutarvikkeet, ammattiliittojen perimät jäsenmaksut sekä edunvalvontapalkkio ja tilintarkastusmaksu.

Myönnettävän täydentävän toimeentulotuen määrä perustuu toimeentulotukilaskelmaan. Perustoimeentulotuki tulee olla haettuna ja ratkaistuna Kelasta ennen täydentävän toimeentulotuen hakemista. Jos perustoimeentulotukioikeutta ei ole, mutta oikeus toimeentulotukeen muodostuu täydentävän toimeentulotuen menot huomioitaessa, toimeentulotukena maksetaan pääsääntöisesti perustoimeentulotukilaskelman ylijäämän ja täydentävänä toimeentulotukena myönnettävän summan erotus. Toimeentulotuesta päättää sosiaalihuollon viranhaltija hänelle kuuluvan toimivallan puitteissa.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

1.3 Ehkäisevä toimeentulotuki (Toimeentulotukilaki 8 §)

Ehkäisevä toimeentulotuki on sosiaalityön työväline ja osa suunnitelmallista sosiaalityötä. Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta. Ehkäisevä toimeentulotuki on riippumaton siitä, onko henkilö tai perhe oikeutettu toimeentulotukilain 1 §:n 1 momentin tarkoittamaan toimeentulotukeen eli ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää myös tilanteissa, joissa henkilöllä tai perheellä ei toimeentulotukilaskelman perusteella ole oikeutta varsinaiseen (perus- ja täydentävä toimeentulotuki) toimeentulotukeen. Hyvinvointialueet myöntävät ehkäisevää toimeentulotukea päättämiensä perusteiden mukaan.

Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää muun muassa tuen saajan aktivointia tukeviin toimenpiteisiin, asumisen turvaamiseksi, ylivelkaantumisesta tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi sekä muihin saajan omatoimista suoriutumista edistäviin tarkoituksiin. (Toimeentulotukilaki 8 §)

1.4 Toimeentulotuen hakeminen

Perustoimeentulotuki ja kiireellinen perustoimeentulotuki haetaan Kelasta. Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea haetaan kohtuullisessa ajassa (yleensä 3-6 kk) hyvinvointialueen sosiaalipalveluista pääsääntöisesti kirjallisella tai sähköisellä hakemuksella. Ennen täydentävän toimeentulotuen hakemista perustoimeentulotuki on oltava käsiteltynä Kelassa. Pääsääntö on, että myös ehkäisevän toimeentulotuen osalta on ensin selvitettävä oikeus perustoimeentulotukeen Kelasta.

Hakijan on yksilöitävä ja perusteltava täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen tarve. Mikäli asiakas on esittänyt täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen menoja hakemuksellaan, Kela voi siirtää hakemuksen käsiteltäväksi hyvinvointialueelle asiakkaan pyynnöstä.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen hakijan on esitettävä hakemuksen liitteenä selvitykset tuloista ja varallisuudesta sekä muista toimeentulotukioikeuden selvittämisen kannalta välttämättömistä seikoista, mikäli ne eivät tule esille Kelan tiedoista:

• 2 kk:n tiliotteet kaikista tileistä, myös S-tilistä ja erilaisista pelitileistä (esim. Veikkaus-tili) Tilioteliitteinä hyväksytään pankkien viralliset tiliotteet ja pelitileistä kuvakaappaus tai muu vastaava tosite. Pankkiautomaattien pikatiliotteet eivät käy liitteeksi.

• tosite vuokranmaksusta, mikäli ei näy tiliotteella

• lasku/kuitti menoista, joihin hakee toimeentulotukea

• verotuspäätös pyydettäessä

• muut mahdolliset taloudellista tilannetta kuvaavat asiakirjat

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Mikäli hakemus on puutteellinen, viranomaisen on pyydettävä tarpeelliset lisäselvitykset välittömästi vireillepanon yhteydessä, kuitenkin viimeistään 7 arkipäivän kuluessa hakemuksen saapumisesta ja annettava niiden toimittamiselle määräaika, pääsääntöisesti 14 vuorokautta. Mikäli lisäselvityksiä ei ole toimitettu määräaikaan mennessä, asiakkaalle tulee antaa päätös käytettävissä olevien tietojen perusteella. Asiakkaalla on oikeus pyytää tarvittaessa lisäaikaa lisäselvitysten toimittamiselle.

Kiireellisessä tilanteessa asiakkaalla on oikeus saada päätös samana tai viimeistään seuraavana päivänä. Kiireellisyys arvioidaan hyvinvointialueen sosiaalipalveluissa.

1.5 Pitkäaikainen asiakkuus

Pitkäaikaisella asiakkuudella toimeentulotuessa tarkoitetaan vähintään kuusi kuukautta kestänyttä yhdenjaksoista perustoimeentuloasiakkuutta. Tällöin voidaan ajatella, ettei asiakkaalla ole pienituloisuudestaan johtuen ollut mahdollisuutta tehdä isompia hankintoja itse tai säästää hankintaan tarvittavaa rahamäärää. Harkinnassa huomioidaan asiakkaan kokonaistilanne ja kustannuksen luonne, onko kyse kustannuksesta, jota asiakas on voinut kohtuudella ennakoida vai onko kulu yllättävä, johon ei ole voinut varautua. Mahdollisuus maksaa kustannus erissä arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

2 Täydentävän toimeentulotuen menot

2.1 Kodinhankinnat

Kodin perusvarustukseen ja -hankintoihin voidaan myöntää avustusta vain poikkeustapauksissa, kun se asiakkaan tilanne ja olosuhteet huomioon ottaen on välttämätöntä kodin perustarvikkeiden saamiseksi esimerkiksi pitkän laitoshoidon, asunnottomuuden tai vankilatuomion jälkeen. Jos asiakas on ollut esim. pitkään laitoksessa tai asunnoton eikä hänellä sen vuoksi ole ollut oikeutta perustoimeentulotukeen, pitkäaikaista toimeentulotuen asiakkuutta ei edellytetä. Muissa tilanteissa täydentävän toimeentulotuen myöntäminen edellyttää, että asiakkaalla on ollut oikeus perustoimeentulotukeen vähintään kuuden kuukauden ajan. Ohjetta noudatetaan myös Suomeen muuttavien paluumuuttajien kohdalla sekä ensimmäisen kotikuntamerkinnän saaneen henkilön osalta kuntaan muutettaessa. Ennen tuen myöntämistä on selvitettävä, onko kyse hakijan ensimmäisestä tosiasiallisesta asunnosta.

Jälkihuoltonuorten kohdalla ensiasunnon perusvarustus maksetaan ensisijaisesti nuoren itsenäistymisvaroista. Aikuistumisen tuen piirissä oleville maahanmuuttajanuorille maksetaan perusavustus.

Kotoa itsenäiseen asumiseen muuttaville nuorille ei pääsääntöisesti myönnetä toimeentulotukea kodinperusvarustukseen. Myös erotilanteissa välttämätön perusvarustus katsotaan pääsääntöisesti saatavan yhteisestä kodista.

Asiakkaan tulee tehdä erillinen hankintasuunnitelma ja kustannusarvio kodinhankinnoista, joihin toimeentulotukea haetaan. Kodinhankinnat edellytetään pääsääntöisesti hankittavan käytettyinä.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Yksityisiltä tehdyistä ostoista tulee olla asianmukainen maksutosite / tilisiirto.

Toimeentulotukea voidaan myöntää välttämättömiin kodinhankintoihin kuten sänkyyn, patjaan, vuodevaatteisiin, ruokapöytään ja tuoleihin, valaisimiin sekä astioihin.

Pyykinpesukoneeseen voidaan huomioida enintään 300 €, mikäli taloyhtiössä ei ole käytettävissä pesukonetta tai koneen hankinta on muutoin perusteltua (esim. monilapsinen perhe tai terveydelliset erityisperusteet). Mikäli kuljetus/asennus sisältyy summaan, se voidaan huomioida, ylimenevän osuuden asiakas maksaa itse.

Asunnon perusvarustukseen (sisältää astiat, valaisimet, siivousvälineet, kodin matot ja tekstiilit) huomioidaan yksin asuvalla/pariskunnalla tilanteesta riippuen enintään 300 €. Lapsiperheissä huomioidaan lisäksi 50 €/lapsi. Mikäli samassa taloudessa asuu useampia täysi-ikäisiä henkilöitä, myönnetään alkuavustus vain yhdelle.

Perusavustuksen lisäksi yksittäin hankittuna voidaan huomioida:

- 1 henkilön sänky ja patja 80 € ja 80 €, yhteensä 160 €, parisänky x 2 yhden henkilön sänky + patja
- lapsen sänky ja patja 50 € ja 50 €, yhteensä 100 €, kerran ikäkaudessa 0-2v, 3-6v ja yli 7v 1 henkilön sängyn mukaisesti
- jääkaappi 220 €
- imuri 50 €
- mikroaaltouuni 50 €
- pöytä ja tuolit 100 €
- liesi 280 €

Kodinhankintojen myöntämisen määräaika on 3kk asuntoon muuttopäivästä.

Mikäli henkilöllä ei ole käytettävissä älylaitetta tai HD televisiota ajankohtaisten asioiden seurantaan, voidaan laitteen hankintaan myöntää enintään 140 €. Tuki myönnetään maksusitoumuksena tai takautuvasti esitettyä kuittia vastaan rahana. Tuen saaminen edellyttää pitkäaikaista toimeentulotukiasiakkuutta. Hankintaa tuetaan enintään joka viides vuosi.

Kodinkoneiden (pyykinpesukone, jääkaappi, imuri, mikroaaltouuni, liesi ja televisio/älylaite) hankintaa tuetaan enintään joka viides vuosi, mikäli on osoitettu, ettei laite enää toimi tai ole korjattavissa. Huonekalujen avustus on pääsääntöisesti kertaluonteinen.

Edellä mainittujen kodinlaitteiden kohtuullisiin korjauskuluihin voidaan tarvittaessa myöntää toimeentulotukea. Korjauskulun tulee olla kohtuullinen suhteessa laitteen kuntoon ja ikään ja siitä tulee esittää kustannusarvio. Digiboxi, Internet-liittymä-, kaapeli-TV- tai muut vastaavat maksut sisältyvät perusosaan eikä niihin myönnetä erikseen toimeentulotukea.

2.2 Tavaroiden varastointi

Kodin irtaimiston varastointi voi olla tarpeellista, mikäli asiakas tulee esim. häädetyksi asunnostaan, joutuu pitkäaikaiseen laitoshoitoon tai joutuu suorittamaan lyhyen vankeusrangaistuksen.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Tuki haetaan aina ensin Kelasta. Poikkeustapauksissa voidaan myöntää täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea tavaroiden varastointiin. Tällöin myönnetään määräaikainen maksusitoumus, jos varastointi on perusteltua ja varastointiaika ja varaston kustannus kohtuullinen. Varastointiaika on enintään 6kk. Mikäli Kela on myöntänyt tavaroiden varastointiin tukea 3kk, hyvinvointialue voi erityisin perustein myöntää enintään 3kk lisäaikaa varastoinnille. Asiakkaan tulee toimittaa kustannusarvio vähintään kahdesta varastointipalvelusta. Mikäli varastoitavien tavaroiden arvo on vähäinen, voi kyseeseen tulla tavaroiden hävittäminen ja uusien hankkiminen alkuavustuksella itsenäiseen asumiseen siirryttäessä.

2.3 Lapsen tarvikkeet ja harrastusmenot

Lasten tarvikkeisiin ja harrastusmenoihin myönnetään tukea pääsääntöisesti pitkäaikaisille toimeentulotuki-asiakkaille.
Lastenvaunuihin voidaan myöntää enintään 150 € lapsen synnyttyä tai aikaisintaan kaksi kuukautta ennen laskettua aikaa ja rattaisiin enintään 90 €. Mikäli lapselle halutaan hankkia yhdistelmävaunut, niihin voidaan tukea myöntää enintään 220 €.
Jos perheeseen syntyy kaksoset tai lapset ovat syntyneet lyhyellä aikavälillä, voidaan tukea myöntää kaksostenrattaisiin enintään 250 €.

Vanhemman käydessä töissä tai opiskelemassa ja hän kuljettaa lasta hoitoon polkupyörällä voidaan toimeentulotuessa huomioida pyörän turvaistuimeen 45 € ja kypärään 20 €.

Auton turvaistuimeen voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea yhden kerran enintään 200 € edellyttäen vanhemman käyvän töissä tai opiskelemassa ja vievän lasta päivähoitoon.

Toimeentulotuessa ei hyväksytä menona hoitopöytää ja syöttötuolia.

Suksiin ja luistimiin voidaan myöntää toimeentulotukea kolmesta ikävuodesta alkaen. Suksipakettiin huomioidaan enintään 100 € ja luistimiin 35 € + 20 € kypärään. Tuki voidaan myöntää kahden vuoden välein. Nämä voidaan huomioida joka talvi, jos pienemmät menevät nuorimmille sisaruksille. Tuki myönnetään kuittia vastaan.

Polkupyörään myönnettävä tuki vaihtelee lapsen iän mukaisesti. Tuki myönnetään vain kerran ikäkaudessa. Polkupyörään voidaan myöntää enintään:

Ikä/vuotta	Summa/euroa
3-5	50
6-10	100
11-15	100
16-18	150

Polkupyörän lisäksi voidaan myöntää kypärään enintään 20 €.

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää kolmesta ikävuodesta alkaen vain yhteen ohjattuun harrastukseen kerrallaan ja enintään 300 €/vuosi/lapsi, kun perhe on saanut pitkäaikaisesti perustoimeentulotukea

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

eikä perheellä ole varaa lapsen harrastuskuluihin tai lapsen pitkäaikainen harrastus on vaarassa päättyä perheen taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Harrastusmenoista on esitettävä tositteet. Mikäli kyse on vuoroasumisesta, tukea myönnetään ½ vuosittaisesta ohjatun harrastuksen tuesta. Lisäksi lasten harrastuskuluihin ohjataan hakemaan tukea myös järjestöiltä ja yhdistyksiltä.

2.4 Aikuisen polkupyörä

Aikuisen polkupyörän hankintaan voidaan myöntää tukea kertaluonteisesti 150 € opiskelun, työn, työllistymisen edistämisen, säännöllisten terveydenhoitopalveluiden tai lasten päivähoitokuljetusten vuoksi. Pyörän hankintaa voidaan tukea myös tilanteissa, jossa asiakkaan asuinympäristössä etäisyydet ovat pitkiä, eikä muita liikkumisen välineitä ole mahdollista käyttää. Kypärän hankintaan voidaan myöntää 20 €.

2.5 Aikuisen osallisuutta ja toimintakykyä tukeva harrastustoiminta

Aikuisten harrastusmenot kuuluvat pääsääntöisesti perusosalla katettaviin menoihin. Poikkeuksellisesti aikuisten osallisuutta ja toimintakykyä tukevaan harrastustoimintaan voidaan myöntää tukea osana suunnitelmallista työskentelyä. Tällöin toiminnan tavoitteena on terveyden, osallisuuden ja toimintakyvyn parantaminen esim. pitkäaikaistyöttömille ja mielenterveys- ja päihdekuntoutujille. Aikuisen harrastustoiminnan tukemisen tarkoituksena on pääsääntöisesti mahdollistaa yhden kohtuuhintaisen (enintään 150 €) harrastuksen aloittamisvaihe, ei tukea pysyvästi. Liikuntaharrastusten tukemisessa tulee huomioida asiakkaiden mahdollisuudet hyödyntää tarjolla olevia maksuttomia liikuntamahdollisuuksia.

2.6 Tuetut lomat

Järjestöt myöntävät taloudellisin, sosiaalisin ja terveydellisin perustein tuettuja lomia, joista tulee maksaa omavastuuosuus (alle 16-vuotiaista ei mene omavastuuosuutta). Tuettu loma sisältää majoituksen, täysihoidon ja ohjelman. Tuetun loman omavastuuosuuteen voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea heille, jotka ovat olleet perustoimeentulotuen asiakkuudessa vähintään kuusi edellistä kuukautta ennen tuettua lomaa ja omavastuulaskun erääntymistä. Mahdollisiin matkakustannuksiin ei myönnetä erikseen toimeentulotukea. Tukea myönnetään enintään 1 kerta/vuodessa.

2.7 Erityisistä tarpeista johtuvat vaatehankinnat

Romanihameeseen voidaan myöntää tukea enintään 450€ kahden vuoden välein maksutositteita vastaan tai maksusitoumuksena yritystunnuksen omaavalle palveluntuottajalle. Tuen saaminen edellyttää pitkäaikaista toimeentulotukiasiakkuutta. Nuorelle ensimmäiseen romanihameeseen voidaan myöntää toimeentulotukea romanikulttuurin mukaisesti hänen aikuistuttuaan, 16-20 vuoden iässä.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Mikäli lääkärinlausuntoon perustuen romanin tulee hankkia kevyempi romanihame, tukea myönnetään enintään 300€. Kevennetystä hameesta tehdyn päätöksen jälkeen tukea voi hakea uudelleen romaanihameeseen kahden vuoden kuluttua.

Romanivaatteiden korjauskulut kuuluvat toimeentulotuen perusosalla katettaviin menoeriin.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaan raskausajan vaatetukseen voi erityisestä syystä olla oikeus saada toimeentulotukea. Tällöin kyseessä voi olla tilanne, jolloin tavanomaista vaatetusta ei voi käyttää tai esimerkiksi välttämättömien päällysvaatteiden tarve tilanteessa, jossa näihin hankintoihin ei ole voinut varautua etukäteen.

Vankeuslain (767/2005) mukaan vanki saa tarvittavan vaatetuksen valtion varoista. Kela voi myöntää perustoimeentulotukea perustellusta syystä vankilasta poistumiseen käytettäviin vaatteisiin sekä vapautumisen jälkeiseen aikaan.

Työllistymistä tukevassa toimenpiteessä tai toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palveluun sitoutuvalle voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea välttämättömiin työvaatteisiin ja –jalkineisiin, kuten turvajalkineisiin (50 €) tai työhaalariin (30 €), mikäli asiakas ei saa niitä työnantajalta tai toimintapaikasta. Myös sadevaatetukseen (30 €) ja saappaisiin (20 €) voidaan myöntää tarvittaessa täydentävää toimeentulotukea, jos työtehtävä on ulkotyötä.

Mikäli henkilöllä on sellaisia erityisiä vaate- ja jalkinekuluja, jotka eivät kuulu perustoimeentulotuen perusosalla katettaviin menoihin eikä niitä korvata muun ensisijaisen lainsäädännön perusteella, voidaan asiakkuuden pitkäaikaisuus ja hakijan erityiset olosuhteet huomioiden myöntää täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea. Hakijan tulee esittää terveydelliseen tilaan, vammaisuuteen tai muuhun vastaavaan erityiseen olosuhteeseen liittyvät perusteet tavanomaisesta poikkeaville vaate- tai jalkinekuluille sekä esittää tarvetta tukevat asiantuntijalausunnot. Tukea ei lähtökohtaisesti myönnetä vuodenajoista johtuviin vaate- tai jalkinekustannuksiin, eikä sellaisiin kustannuksiin, mihin hakijan tarpeisiin soveltuvia tuotteita on saatavilla kaupallisesta valikoimasta. Erityisen tuen myöntäminen edellyttää terveydellisestä syystä, vammaisuudesta tai muusta vastaavasta erityisestä olosuhteesta aiheutuvaa tarvetta tavanomaisesta poikkeaville tai erikoisvalmisteisille vaatteille tai jalkineille tai esim. vaatteiden suuremmalle kulumiselle.

2.8 Hautauskulut

Hautajaiset maksetaan lähtökohtaisesti vainajan omista varoista. Usein varaton vainaja on jo ollut sosiaalitoimen asiakkaana ja/tai Kelan perustoimeentulotuen asiakkaana. Vainajan varat ja omaisuus otetaan huomioon hautausavustusta määriteltäessä. Kuolinpesän varoiksi katsotaan vainajan pankkitilin saldo kuolinpäivältä, mahdolliset tulevat veronpalautukset ja muut kuoleman jälkeen maksettavat tulot sekä mahdollinen muu varallisuus ja omaisuus. Samoin lesken tulot ja varat huomioidaan (ei avopuolison tuloja ja varoja). Alaikäisen vainajan kohdalla huomioidaan vanhempien varallisuus. Pesän selvittämisasioissa ja perunkirjan teossa tukea ja apua voi hakea oikeusaputoimistosta.

Hautauskulut ovat ensisijaisia menoja (Perintökaari 40/1965 21 luku 1 §). Ennen kuin kuolinpesän varoista voi maksaa muita laskuja, tulee selvittää hautaamisesta aiheutuvat kulut. Jos kuolinpesään ei jää varoja muiden

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

laskujen maksuun, jäävät laskut velkojien tappioksi. Vainajan muihin laskuihin, kuin hautauskuluihin, ei myönnetä toimeentulotukea.

Toimeentulotuessa ei hyväksytä menoina kuolinilmoitusta tai lehti-ilmoitusta, seurakunnan pakollisia nurmenhoitomaksuja, kappelin tai muun tilan vuokraa, muistomerkkikuluja (laatta, kivi, kaiverrus ym.), muistotilaisuuskuluja, perunkirjoitusta, kantajia eikä uurnan kuljetusta tai postitusta toiselle paikkakunnalle.

Jos henkilö on kuollut ulkomailla, omaisten tulee olla yhteydessä ulkoministeriöön. Vainajan kuljetuskuluihin ei myönnetä täydentävää toimeentulotukea. Hautauskuluihin ulkomailla ei myöskään myönnetä täydentävää toimeentulotukea.

Mikäli tukea haetaan vasta hautajaisista sopimisen jälkeen, mahdollinen tuki myönnetään edullisimman vaihtoehdon mukaan. Hautauksesta aiheutuneet laskut tulee esittää hakemuksen liitteenä.

Hautauskuluihin myönnetään toimeentulotukea pääsääntöisesti vasta perunkirjoituksen jälkeen, koska perukirjasta selviää pesän taloudellinen tilanne. Tuki on haettava kohtuullisessa ajassa, perunkirjoituksen jälkeen 6kk kuluessa. Toimeentulotukilaskelmassa huomioidaan kuolinpesän varat (kuolinpäivänä vainajan tilillä olleet rahat ja muu rahaksi muutettava varallisuus).

Välttämättöminä ja kohtuullisina hautauskuluina hyväksytään:

- Maahan haudattaessa arkku, arkun kansikoriste, vainajan vaatetus ja arkkuun laitto, 500e
- Tuhkaushautauksessa arkku, arkun kansikoriste, vainajan vaatetus, arkkuun laitto ja uurna, 500e
- Välttämättömät ja kohtuullisen kuljetuskustannukset kotipaikkakunnalla
- Tuhkaushautauksessa kuljetus lähimpään krematorioon ja tuhkaus
- Seurakunnan välttämättömät hautaamiseen liittyvät hautapaikka-, sirottelu ja hautausmaksut ja säilytystilan vuokra tarvittaessa (hyvinvointialueen säilytyskulut ovat terveydenhuollon menoja, eikä niitä huomioida)

Mikäli paikkakunnan kustannukset poikkeavat hyvinvointialueella kohtuulliseksi määritellyistä kustannuksista, eikä hautausta ole tähän hintaan saatavana toiselta paikkakunnaltakaan, huomioidaan paikkakuntakuntakohtaiset kohtuulliset hinnat.

Jos hautaus tapahtuu toiselle paikkakunnalle, vastaavat kuolinpesä/omaiset pääsääntöisesti kuljetuskustannuksista sekä vieraspaikkakunnan ja kotipaikkakunnan hautaus- ja hautapaikkamaksujen välisestä erotuksesta.

Lehti-ilmoituksiin, tilavuokriin, tarjoiluihin, muistolaattaan tai hautakiveen ei myönnetä toimeentulotukea.

Toimeentulotukea voidaan myöntää perustoimeentulotukeen oikeutetulle lähiomaiselle kukkalaitteeseen 35 €/perhe. Mikäli hautaustilaisuus ei ole asiakkaan kotipaikkakunnalla, voidaan myös matkakulut huomioida edullisimman vaihtoehdon mukaan. Lähiomaisiksi lasketaan vainajan puoliso, lapset perheineen, vanhemmat, isovanhemmat sekä sisarukset.

Ks. takaisinperintä kohdassa 4.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

2.9 Perhejuhlat

Perhejuhliin ei myönnetä toimeentulotukea.
Rippikoulumaksusta voi neuvotella seurakunnan kanssa ja esim. leirimaksun voi sopia maksettavaksi osissa.

2.10 Opiskelu

Oppivelvollisuuden laajentuessa opetuksen edellyttämät oppimateriaalit, työvälineet, -asut ja -aineet sekä lukion päätteeksi suoritettavan ylioppilastutkinnon suorittamiseksi edellytettävät kokeet ovat oppivelvolliselle opiskelijalle jatkossa maksuttomia. Tarkoituksena on, että jokainen perusopetuksen päättävä nuori voi suorittaa toisen asteen tutkinnon täysin maksuttomasti. Myös vähintään seitsemän kilometrin pituiset koulumatkat ovat jatkossa opiskelijalle maksuttomia. Koulumatkojen maksuttomuus toteutetaan koulumatkatukijärjestelmän puitteissa. Tuki haetaan ja myönnetään Kelasta. Kunnalla tai koulutuksen järjestäjällä ei ole velvollisuutta koulukuljetuksen järjestämiseen.

Kahta tutkintoa samanaikaisesti suorittavien osalta maksuttomuus päättyy, kun opiskelija on suorittanut sekä ammatillisen tutkinnon että ylioppilastutkinnon. Oikeus maksuttomaan toisen asteen koulutukseen kestää sen kalenterivuoden loppuun, kun opiskelija täyttää 20 vuotta, ellei opiskelija tätä ennen suorita tutkintoa.

Maksuttomaan koulutukseen oikeutettu opiskelija ei voi saada opintorahan oppimateriaalilisää. Muuta opintotukea hän voi saada samoin kuin muut opiskelijat. Maksuttomaan koulutukseen oikeutettu opiskelija voi saada opintotukea myös aikuislukio-opintoihin.

Maksuton toisen asteen koulutus ei koske niitä opiskelijoita, jotka eivät ole oppivelvollisuuslain mukaan oppivelvollisia tai jotka aloittavat toisen asteen tutkinnon suorittamisen vasta yli 20- vuotiaina. Näillä asiakkailla tulee olla ratkaistuna oikeus opintotuen oppimateriaalilisään. Opintotukipäätös toimitetaan hakemuksen liitteenä. Myös opintolainasta tulee olla selvitys. Opiskelijoille, jotka eivät ole oikeutettuja toisen asteen maksuttomaan opetukseen, täydentävän toimeentulotuen menoina voidaan huomioida 300 €/tutkinto välttämättömiin, kertahankintana hintaviin opiskelutarvikkeisiin kuten tietokoneeseen ja ammattivälinepakettiin, ylioppilastutkintomaksuihin sekä niihin liittyviin kansliamaksuihin. Edellä mainittuja maksuja ei huomioida, mikäli kyse on jo hyväksytysti suoritetun ylioppilaskokeen uusimisesta.

Näyttötutkintomaksut yhden ammattitutkinnon osalta voidaan tositteita vastaan huomioida täydentävän toimeentulotuen menoina. Asiakkaan tulee esittää oppilaitoksen selvitys pakollisista näytöistä. Pääsääntöisesti tuetaan vain yhden ammattitutkinnon suorittamista.

Pääsykokeista aiheutuviin kuluihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea ilman ammatillista tutkintoa oleville. Opiskelijalle, jonka tulona on työttömyyskorvaus ja kulukorvaus, voidaan myöntää toimeentulotukea tavanomaista suurempiin materiaalikustannuksiin kuten muillakin opiskelijoilla. Kulukorvauksen katsotaan pääosin kattavan matka- ja ravintokulut.

Opiskelijoiden tulee selvittää mahdollisuutensa saada Kelan koulumatkatukea koulumatkojen kustannuksiin (ks. matkakulut).

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

2.11 Työllistymistä tukevat luvat ja passit

Mikäli asiakkaan työllistymisen edellytyksenä on tulityökortin, hygieniapassin, ensiapukurssin tai vastaavan suorittaminen, eikä tuleva työnantaja sitä kustanna, voidaan kustannus huomioida täydentävän toimeentulotuen menona. Tuen myöntäminen edellyttää pitkäaikaista toimeentulotukiasiakkuutta.

2.12 Velat, lainat, lainan korot ja verot

Velkojen, lainojen ja velkajärjestelyyn perustuvien maksujen suorittamiseen ei myönnetä toimeentulotukea, eikä niitä huomioida toimeentulotuessa menoina. Velkajärjestelyn maksuohjelman mukaiset suoritukset rinnastetaan velkojen takaisinmaksuun. Kela huomioi perustoimeentulotuen asumismenoina henkilökohtaisen asuntolainan korot, jos laina on otettu vakinaisen asunnon hankkimiseksi tai perusparantamiseksi.

Opintolainan korkoihin ei myönnetä toimeentulotukea. Opintolainan korkoihin saa Kelan opintotukikeskuksen korkoavustusta.

Kiinteistövero kuuluu perustoimeentulotuen piiriin ja tuki haetaan Kelalta. Jäännös- tms. maksettaviin veroihin ei myönnetä toimeentulotukea.

2.13 Sakot ja vahingonkorvaukset

Sakkoihin ja vahingonkorvauksiin ei myönnetä toimeentulotukea.

Oikeusrekisterikeskus voi sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaan pyynnöstä myöntää maksuaikaa täytäntöönpantavana olevan saatavan suorittamiseen. Maksuaikaa voidaan myöntää sekä sakolle että muille saataville. Maksuaikaa ei kuitenkaan myönnetä esim. sakon muuntomenettelyyn haastetuille sakoille eikä ylikuormamaksuille.

Ulosottoon edenneissä asioissa maksuajan myöntämisestä päättää ulosottomies.

2.14 Edunvalvonta ja Digi- ja väestötietoviraston tilintarkastusmaksu

Edunvalvontakulut, kuten edunvalvontapalkkio ja Digi- ja väestötietoviraston tilintarkastusmaksu voidaan huomioida menona eräpäivän mukaisena kuukautena.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

2.15 Matkakulut

Asiakasta voidaan tarvittaessa tukea välttämättömissä työmatkakuluissa ensimmäisen kuukauden ajalta edullisimman vaihtoehdon mukaan, mikäli Kela ei myönnä perustoimeentulotukea niihin. Samoin työkokeiluun tai muuhun työvoimapoliittisen toimenpiteeseen lähtevän asiakkaan ensimmäisen kuukauden matkakuluihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea suunnitelmaan perustuen edullisimman julkisen liikenteen vaihtoehdon mukaan, ellei asiakkaalla ole vielä käytettävissä näihin matkoihin tarkoitettua kulukorvausta.

Kelan koulumatkatuki on osa ensisijaisia etuuksia toisen asteen opiskelijoille. Koulumatkatukea myönnetään eri perustein maksuttomaan koulutukseen oikeutetuille opiskelijoille ja muille kuin maksuttomaan koulutukseen oikeutetuille opiskelijoille, ajantasaiset ehdot ovat saatavilla Kelasta. Mikäli asiakas ei saa koulumatkatukea tai se ei riitä kattamaan tosiasiallisia matkakuluja kokonaisuudessaan, voidaan Kelan perustoimeentulotukea saavalle asiakkaalle myöntää täydentävää toimeentulotukea opiskelumatkakuluihin suunnitelmaan perustuen edullisimman julkisen liikenteen vaihtoehdon mukaan. Täydentävää toimeentulotukea voidaan pääsääntöisesti myöntää yli 5km/suunta opiskelumatkoihin.

Omaehtoisten opintojen matkakuluihin (esimerkiksi avoimen yliopiston opinnot), joiden suorittamiseen asiakkaalle ei ole myönnetty Kelan etuisuuksia, koulumatkatukea eikä kulukorvausta, ei pääsääntöisesti myönnetä täydentävää toimeentulotukea.

Jos lasten tapaamisista on lastenvalvojan vahvistama sopimus tai tuomioistuimen päätös, tuki haetaan Kelasta. Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää tilanteissa, missä ei ole erikseen vahvistettua tai oikeuden päätöstä lapsen tapaamisoikeudesta, mutta tosiasiallisesti lapsi tapaa vanhempaansa. Tukea voidaan myöntää enintään 6 kuukauden ajan. Kelan voimassa olevan käytännön mukaisesti tukea voidaan myöntää lapsen iän mukaisesta perusosasta ruokarahan osuus 49 %/vrk. Hakemuksessa vaaditaan tapaavalta vanhemmalta lähivanhemman vahvistama selvitys toteutuneista luonapidoista. Lasten tapaamisesta aiheutuvista matkakustannuksista huomioidaan etävanhemmalle. Matkakorvauksena myönnetään Kelan taksan mukainen korvaus alle 12-vuotiaiden lasten kohdalla. Yli 12-vuotiaiden osalta hyväksytään pääsääntöisesti julkisen liikenteen mukaiset matkakulut. Vanhemmat huolehtivat matkakustannukset puoliksi.

Jos etävanhempi tapaa lastaan lapsen asuinpaikkakunnalla, huomioidaan lapsen tapaamisesta aiheutuvat matkakustannukset kokonaisuudessaan etävanhemman menoksi enintään kahdelta tapaamisviikonlopulta kuukaudessa joko julkisen liikennevälineen taksan mukaisesti tai omaa autoa käytettäessä Kelan linjauksen mukaan. Majoituksiin ei pääsääntöisesti tukea myönnetä.

Jos asiakas osallistuu esimerkiksi päihdehuollon avokuntoutukseen tai toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palveluun, voidaan matkakuluja tukea tarvittaessa täydentävänä tai ehkäisevänä toimeentulotuen menona. Toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palveluun osallistuvat, joilla on oikeus perustoimeentulotukeen ja matka toimintapaikalle yli 3 km/suunta, voivat saada korvauksen julkisen liikenteen kertalipun hinnan mukaisesti jälkikäteen toteutuneilta läsnäolopäiviltä. Tilanteessa, jossa julkista liikennettä ei ole käytettävissä ja ainoa vaihtoehto osallistua toimintaan on omalla autolla, asiakas voi saada kilometrikorvauksen 0,33 e/km jälkikäteen kuukausittain toteutuneiden osallistumispäivien mukaan. Osallistumispäivät todennetaan toimintapaikkojen ilmoitusten perusteella ja siksi asiakkaan saama korvaus maksetaan vasta, kun nämä tiedot ovat käytettävissä.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Yhdyskuntapalvelusta aiheutuneista matkakustannuksista vastaa Rikosseuraamuslaitos eikä niihin myönnetä erikseen täydentävää toimeentulotukea. Myös koevapauden valvontaan liittyvät tarpeelliset matkakulut kuuluvat valtion korvattaviksi.

Terveydenhuollon matkakulut kuuluvat perustoimeentulotuessa huomioitaviin menoihin. Välttämättömäksi arvioituihin päihdekuntoutus- tai muihin terveydenhuollon ryhmiin osallistumisesta tai korvaushoidon lääkkeenhauista osallistumisesta aiheutuviin matkakuluihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea suunnitelmaan perustuen edullisimman julkisen liikenteen vaihtoehdon mukaan, mikäli Kela ei korvaa kustannuksia.

Mikäli asiakkaalle maksetaan toimeentulotukena matkakuluja oman auton käyttökulujen perusteella, kilometrikorvauksen määrä noudattaa Kelan määrittämää oman auton korvausperustetta. Oman auton käyttö voi olla perusteltua vain siinä tilanteessa, kun julkista liikennettä ei ole käytettävissä.

DVV:llä asioinnit, jotka liittyvät kuntaan rekisteröintiin ja vaativat käynnin DVV:n toimipaikassa on täydentävällä tai ehkäisevällä toimeentulotuella katettava meno.

2.16 Vangin tapaamiset

Vangille tai vangin perheenjäsenille voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea tapaamiskuluihin silloin, kun kyse on lapsen ja vankilassa olevan vanhemman tapaamisista. Aikuisten välisten tapaamisten matkakuluja ei pääsääntöisesti huomioida toimeentulotuessa menona.

Kelan perustoimeentulotuessa voidaan huomioida eroperheiden kohdalla tapaamissopimuksen tai tuomioistuimen päätöksen mukaisesti myös vangin ja hänen lapsensa tapaamisesta aiheutuvia menoja, jos valtio ei niistä vastaa. Tällaisia kuluja voivat olla esimerkiksi matkakustannukset, joita vanki maksaa lasta vankilaan saattavalle (edullisimman kulkuneuvon mukaan ja tarvittaessa myös saattajan kulut). Jos vanki tapaa lomalla lastaan tapaamissopimuksen mukaisesti, voidaan perustoimeentulotuessa korvata matkat tapaamispaikkaan ja yli päivän kestävistä tapaamisista myös ruokaraha.

Vangin osalta myös muut perustellut syyt, kuten lähiomaisen hautajaiset voivat olla syy myöntää matkakuluihin täydentävää toimeentulotukea. Kela voi myöntää perustoimeentulotukena henkilötodistuksen hankkimisen matkakuluja ja joissain tilanteissa myös terveydenhuoltoon liittyviä matkakustannuksia.

2.17 Auton käytöstä aiheutuvat kulut

Auton käytöstä aiheutuviin kuluihin tai autopaikkamaksuihin ei pääsääntöisesti myönnetä toimeentulotukea. Kela voi huomioida asiakkaan autopaikkamaksun perustoimeentulotuessa, jos autopaikan tarve johtuu terveydellisistä syistä.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

2.18 Ajokortti

Ajokortin hankkimisesta tai sen uusimisesta aiheutuviin kustannuksiin ei myönnetä toimeentulotukea.

2.19 Terveydenhuoltomenot

Kela ei pääsääntöisesti huomioi yksityisen terveydenhuollon kuluja perustoimeentulotukeen oikeuttavana menona.

Kiireellisessäkin tilanteessa asiakkaan tulee ensisijaisesti hakeutua julkisen terveydenhuollon päivystykseen. Terveydenhuoltolaki velvoittaa hyvinvointialueet antamaan riittävän terveydenhuollon asukkailleen henkilön terveydentilan edellyttämässä ajassa. Siksi ei ole perusteltua, että toimeentulotuella katetaan yksityisesti järjestettyjä terveydenhuollon kustannuksia. Yksityisiä terveydenhuoltokuluja hakevan asiakkaan tulee selvittää mahdollisuudet saada tarvittava hoito julkisesta terveydenhuollosta. Jos hyvinvointialue ei tarjoa tarvittavaa lääkärin hoitoa tai tutkimusta, hyvinvointialueen on mahdollista järjestää toiminta ostopalveluna yksityisessä terveydenhuollossa. Tällöin asiakkaalta peritään vain julkista terveydenhuoltoa vastaava maksu.

Proteettiseen hammashoitoon ei myönnetä maksusitoumusta täydentävänä tai ehkäisevänä toimeentulotukena. Asiakasta ohjataan hakemaan perustoimeentulotukea Kelalta, kun hammashoidosta tulee laskut toteutetusta hoidosta ja proteeseista.

Reseptilääkekustannukset ovat perustoimeentulotuella katettavia menoja, joihin Kela voi myöntää sähköisen maksusitoumuksen apteekkiin. Vain erityisen painavista syistä ja akuuteissa tilanteissa hyvinvointialue voi myöntää täydentävää toimeentulotukea yksittäiseen reseptilääkkeeseen. Tällainen tilanne on esim. kiireellisen hoidon tarve, antibiootin tai muun välttämättömän lääkkeen aloitus. Lääkehoitoa ei voida turvata toistuvasti täydentävällä tai ehkäisevällä toimeentulotuella olosuhteiden pysyessä ennallaan.

Kela huomioi perustoimeentulotuessa Kelan kuntoutuksena korvaamien psykoterapioiden omavastuuosuudet, mutta ei kuitenkaan ennen psykoterapian aloittamista tutustumiskäyntejä psykoterapeutille. Kela tekee päätöksen vasta terapeutin löytymisen jälkeen ja tutustumiskäynneistä ei saa Kela-korvausta. Tutustumiskäynteihin voidaan myöntää täydentävänä toimeentulotukena 1-3 tutustumiskertaa, jos asiakkaalla on psykiatrian erikoislääkärin B-lausunto terapian aloittamisesta. Mahdollisia tutustumiskäyntien jälkeisiä terapiakäyntejä ennen Kelan päätöstä ei toimeentulotuessa huomioida, vaan asiakkaan tulee odottaa Kelan päätöstä ennen varsinaisen terapian aloitusta.

Fysioterapia ja fysikaalinen hoito kuuluvat julkisen terveydenhuollon piiriin joko omana toimintana tai ostopalveluna, jolloin maksu huomioidaan Kelan perustoimeentulotuessa menona. Apuvälineet, kuten tukisukat, tukiliivit, peruukit ja erityisjalkineet, kuuluvat lääkinnällisen kuntoutuksen piiriin ja ovat asiakkaalle sen kautta maksuttomia. Joissain tilanteissa vammaisen asiakkaan on mahdollista saada apuvälineisiin vammaispalvelun kautta korvausta, mikäli lääkinnällisen kuntoutuksen kriteerit eivät täyty (esim. vapaa-ajan harrastusvälineet). Asiakkaan tulee saada edellä mainitut asiat terveydenhuollosta silloin, kun terveydenhuolto katsoo ne asiakkaalle välttämättömäksi, eikä näihin siksi ole perusteita myöntää toimeentulotukea. Mikäli asiakkaan ei ole mahdollista saada tukisukkia lääkinnällisenä kuntoutuksena, mutta tukisukkien käytölle on osoitettu lääketieteellisin selvityksin terveysperuste, on tukisukat mahdollista huomioida Kelan perustoimeentulotuen menona.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Liikuntaharrastuksista aiheutuvia kustannuksia, kuten kuntosali-, uimahalli-, ryhmäliikunta- tai muita vastaavia liikuntamaksuja, ei pääsääntöisesti huomioida toimeentulotuessa. Vaikka terveydenhuollon ammattilainen suosittelisi liikuntaa, kuntosaliharjoittelua tai uimahallissa käyntiä terveydellisistä syistä, kustannukset katsotaan omakustanteiseksi harrastus- ja liikuntatoiminnaksi, joka katetaan perusosalla.

Täydentävän toimeentulotuen myöntäminen erityisravintokustannuksiin edellyttää asiakkaan esittämää selvitystä siitä, että hänen on noudatettava erityisruokavaliota sairautensa johdosta (lääkärintodistus, ravitsemusterapeutin lausunto). Asiakkaan tulee myös antaa luotettava selvitys siitä, että erityisruokavalion noudattamisesta aiheutuu hänelle kuukausittain selvästi tavanomaista suurempia kuluja. Erityisruokavaliokustannusten myöntäminen tulee harkittavaksi erityisesti silloin, kun on kysymys pitkäaikaisesta toimeentulotuen asiakkaasta, joka pitkäaikaisten sairauksiensa johdosta joutuu noudattamaan erityisruokavaliota. (KHO 29.11.2017 / 6170, KHO 31.1.2006 / 158). Keliakiaan perustuvia ylimääräisiä ruokakustannuksia ei huomioida täydentävässä tai ehkäisevässä toimeentulotuessa, koska niiden huomioiminen kuuluu Kelan perustoimeentulotukeen.

2.20 Päivähoitomenot, aamu- ja iltapäiväkerho

Päivähoitomenot, aamu- ja iltapäiväkerhomaksut kuuluvat perustoimeentulotuen piiriin ja niihin haetaan tukea Kelalta. Ensisijaista on hakea maksuvapautusta järjestävältä taholta.

2.21 Kotihoidon /palveluasumisen tukipalvelu-, hoiva- ja hoitomaksut ja ateriamaksut

Kotihoidon /palveluasumisen tukipalvelu-, hoiva- ja hoitomaksut, jotka eivät sisällä kotisairaanhoitoa, huomioidaan eräpäivän mukaisena kuukautena menoina, jollei maksuhuojennusta ole myönnetty. Asiakkaan tulee aina ensisijaisesti selvittää oikeutensa maksuhuojennukseen tai -vapautukseen. Tukipalvelu-, hoiva- ja hoitomaksuihin voi sisältyä täydentävällä toimeentulotuella katettavia asiakkaan erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvia menoja, jotka perustuvat palvelutarpeen arvioon tai asiakassuunnitelmaan.

Palveluasumisen ateriamaksuihin haetaan ensisijaisesti maksuhuojennusta. Ateriamaksu voidaan ottaa huomioon täydentävässä toimeentulotuessa sikäli kuin ateriamaksun suuruus johtuu asiakkaan erityisistä tarpeista tai olosuhteista. Näiden huomioiminen perustuu palvelutarpeen arvioon tai asiakassuunnitelmaan. (KHO 2019:58)

Palvelutuottajaa valitessa tulisi huomioida asiakkaan tosiasiallinen maksukyky. Ensisijaisesti on valittava sellainen palvelutuottaja, jonka palvelusta perittävät omavastuut eivät aiheuta säännöllistä toimeentulotuen tarvetta.

Asiakasmaksua määritettäessä on otettu huomioon, että ympärivuorokautisessa palvelusasumisessa asuvalle jää riittävät vähimmäiskäyttövarat eikä säännöllistä toimeentulotuen tarvetta synny esim. ravintomenojenkaan osalta.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

2.22 Siivouskulut

Henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot sisältyvät perustoimeentulotukeen. Täydentävänä toimeentulotukena siivouskuluja voidaan myöntää palvelutarpeenarvion perusteella kertaluonteisesti esimerkiksi asumisterveyden vuoksi.

Omatyöntekijän tekemän palvelutarpeen arvion tai asiakassuunnitelman perusteella, asiakkaan yksilöllisestä tarpeesta johtuen, voidaan myöntää asumisen turvaamiseksi välttämättömän kertaluonteisen siivouksen kohtuulliset kulut tai erityisen painavista syistä ottaa huomioon muita siivouskuluja määräaikaisesti kohtuullisilta osin. Erityisen painavina syinä pidetään asiakkaan yksilökohtaiseen elämäntilanteeseen ja toimintakyvyn vaikeaan heikkenemiseen liittyvää tilannetta, jossa asiakas ei pysty muulla ensisijaisella palvelulla tai tuella omista tuloistaan/varoistaan kustantamaan inhimillisen elämän kannalta välttämättömäksi katsottavaa siivouspalvelua.

Muuttotilanteissa loppusiivousta ei kustanneta täydentävästä tai ehkäisevästä toimeentulotuesta.

2.23 Puhelin ja turvapuhelin

Kaikki puhelimen käytöstä aiheutuvat kulut sisältyvät perusosaan. Myös turvapuhelimen kustannukset Kela huomioi perustoimeentulotuessa ohjeensa mukaisesti.

2.24 Tuholaismyrkytysten kustannukset ja homevauriot

Kiinteistön omistajalla tai taloyhtiöllä on vastuu tuholaismyrkytyksestä. Mikäli asiakas itse omistaa kiinteistön ja asuu kiinteistössä, myrkytyskulut voidaan harkinnalla huomioida täydentävän toimeentulotuen menona. Myrkytysten jälkeen henkilölle/perheelle voidaan tarvittaessa myöntää toimeentulotukea huonekalujen ja välttämättömien kodintarvikkeiden (esim. sängyn ja vuodevaatteiden) hankintaan.

Tilaajalla on velvollisuus maksaa tilaamansa palvelun kulut. Jos tuholaismyrkytysten tilaajalla on selkeä tieto siitä, kuka on aiheuttanut tuholaisongelmat, voi tilaaja laskuttaa ongelman aiheuttajaa. Jos aiheuttajalla ei ole varaa maksaa laskua, se menee ulosottoon.

Homevaurioiden korjausta ei korvata toimeentulotuesta. Alkuavustus voi tulla kyseeseen, mikäli kodinirtaimisto on hävitettävä, eikä sitä voida puhdistaa.

2.25 Kansalaisuushakemusmaksu ja asiakirjojen hankinnat

Kansalaisuushakemukseen liittyviä kustannuksia ei pääsääntöisesti huomioida täydentävän toimeentulotuen menona. Työskentely, opiskelu ja sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen saaminen eivät yleensä edellytä Suomen kansalaisuutta, eivätkä siten ole sellaisia perusteita, joiden katsotaan oikeuttavan kansalaisuushakemuksen kustannusten huomioimiseen täydentävän toimeentulotuen menona. Mikäli hakija esittää riittävän

perustellun syyn, miksi Suomen kansalaisuus on välttämätöntä suomalaisen yhteiskunnan jäsenenä toimimiselle, voidaan kulut huomioida täydentävän toimeentulotuen menona maksutositetta vastaan.

Asiakirjojen hankintaan liittyvät kustannukset (esim. asiakirjojen laillistamiset ja käännökset) eivät ole toimeentulotuella katettavia välttämättömiä menoja.

Erilaisiin maksullisiin kielitutkintoihin ja kielitesteihin (esim. yleiset kielitutkinnot, YKI) ei myönnetä täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea, koska niitä ei voida pitää välttämättöminä maassa asumisen kannalta.

2.26 Pankkitilittömien henkilöiden pankkipalvelumaksut

Laskujen maksussa on esitettävä poliisin myöntämä henkilökortti tai oman maan voimassa oleva pankin hyväksymä passi.

Käytännön asiakastyössä on huomioitava kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden osalta, että Digi- ja väestötietoviraston myöntämän kotikuntamerkinnän, ja osalla myös henkilötunnuksen, saaminen kestää kuukausia, jonka jälkeen henkilö voi vasta hakea henkilökortin ja aukaista pankkitilin. Digi- ja väestötietoviraston käsittelyn ajan Kela maksaa toimeentulotuen prepaid kortille ja toimeentulotukeen oikeuttavat laskut suoraan laskuttajalle.

2.27 Ammattiyhdistysten ja työttömyyskassojen jäsenmaksut

Ammattiyhdistyksen ja työttömyyskassojen jäsenmaksuihin ei pääsääntöisesti myönnetä toimeentulotukea. Mikäli jäsenmaksujen maksaminen on edellytys päivärahan saamiselle, voidaan maksu huomioida täydentävän toimeentulotuen menona. Kela voi kuitenkin huomioida jäsenmaksut perustoimeentulotuessa työssäkäynnistä aiheutuvana, tuloista vähennettävänä menona. Jäsenmaksut on mahdollista myös vähentää verotuksessa.

2.28 Avioeromaksut

Avioeromaksuihin ei myönnetä toimeentulotukea.

2.29 Sote ammattihenkilön rekisteröintimaksu

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden tulee valmistumisensa jälkeen hakea ammattioikeutta (esimerkiksi sosiaalityöntekijät, sosionomit, farmaseutit, lääkärit, fysioterapeutit ja sairaanhoitajat) tai nimikesuojausta (lähihoitaja, kodinhoitaja, kehitysvammaistenhoitaja, koulutettu hieroja, jalkaterapeutti ja

apuvälineteknikko). Valviran perimään maksuun voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea, mikäli sen arvioidaan edistävän asiakkaan työllistymistä.

3 Ehkäisevä toimeentulotuki

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta (toimeentulotukilaki 1 § 2 momentti). Ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen perustuu yksilökohtaiseen harkintaan.

Ehkäisevä toimeentulotuki on sosiaalityön työväline ja tuen myöntäminen edellyttää pääsääntöisesti uusien asiakkaiden kohdalla palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman laatimista ja suunnitelman toteutumisen seuraamista yhdessä sovitulla tavalla. Tavoitteena on, että myönteiset vaikutukset ovat mahdollisimman kestäviä. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä kartoitetaan myös hakijan muu tuentarve.

Kuitenkin tuen tarve voi liittyä johonkin äkilliseen elämänmuutokseen tai kriisiin (esim. lähiomaisen kuolema, vakava sairastuminen, rikoksen uhriksi joutuminen, onnettomuus), jolloin kiireellinen avun tarve arvioidaan välittömästi. Palvelutarpeen arvioinnin tekeminen voi tulla ajankohtaiseksi kiireellisen avun järjestämisen jälkeen, mikäli asiakkuus jatkuu sosiaalipalveluissa.

Ehkäisevää toimeentulotukea haettaessa ei edellytetä, että hakijalla on oikeus perus- tai täydentävään toimeentulotukeen. Ehkäisevän toimeentulotuen tarve voidaan kuitenkin pääsääntöisesti arvioida vasta sen jälkeen, kun hakijalle on Kelassa tehty perustoimeentulotukea koskeva laskelma ja päätös hakemuskuukaudelle ja selvitetty, olisiko hakijalla oikeus takautuvaan perus- tai täydentävään toimeentulotukeen.

Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää mm:

- opiskelukustannuksiin valmistumisen tueksi
- yksittäiseen välttämättömään kodin korjaamiseen liittyvään asiaan, kuten kaivon tai ikkunan korjaukseen
- asumisen vaarantuessa raivaussiivoukseen, jolloin tuen tarve jatkossa on varmistettava
- ylivelkaantumisesta aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseen silloin, kun avustamisella saadaan velkakierre katkaistuksi, taloudellinen tilanne vakautettua tai lisävelkaantuminen tai jatkuva toimeentulotuen tarve estettyä.
- kriisitilanteissa taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseen (esim. lähiomaisen kuolema, vakava sairastuminen, rikoksen uhriksi joutuminen, onnettomuus tai avioero)

Pääsääntöisesti ehkäisevää toimeentulotukea myönnetään kertaluonteisesti, jos on kyse maksujen laiminlyönnistä aiheutuvista rästeistä ja hakijalla olisi ollut käytettävissään varat vuokran, sähkölaskujen tai muiden laskujensa maksuun. Maksusuunnitelman tekeminen velan hoitamiseksi osissa on aina ensisijainen ehkäisevän toimeentulotuen myöntämiseen nähden. Hakijalle tarjotaan neuvontaa maksusuunnitelman tekemiseksi. Jos tukea myönnetään, se maksetaan suoraan laskuttajalle.

Erityistä huomioitavaa asumismenojen rästitilanteissa:

- Ehkäisevää toimeentulotukea asumismenoihin haettaessa selvitetään rästin syntymiseen johtaneet syyt, asunnon menettämisen seuraukset ja asumisen vaihtoehdot

- Hakijan tulee toimittaa liitteeksi erittely avoinna olevasta asumisen rästistä
- Hakija ohjaa asumistuen maksun jatkossa suoraan vuokranantajalle
- Pääsääntöisesti toimeentulotukea voidaan kertaluontoisesti myöntää osaan vuokraveloista ja hakija maksaa osan rästistä sopimansa maksusuunnitelman mukaisesti tai kattaa muuten osuutensa velasta.
- Vuokravelkaan avustamisen edellytyksenä on, että voidaan turvata asumisen jatkuminen kohtuuhintaisessa asunnossa tai asunnon vaihto hakijan tuloihin nähden kohtuuhintaiseen asuntoon tai asunnon saaminen asunnottomalle.
- Ehkäisevää toimeentulotukea ei myönnetä rästeihin, jos asumismenot ovat hakijan tuloihin nähden ylisuuret vaan ohjataan hakemaan kohtuuhintaista asuntoa. Jos hakijan tulot ovat pudonneet tilapäisesti, esim. sairauden vuoksi, ja hän pystyy jatkossa maksamaan vuokransa, tukea voidaan harkita.
- Vuokrarästeihin toimeentulotuen myöntäminen edellyttää, että asiakas ohjataan suunnitelmalliseen työskentelyyn sosiaalityöhön ja/tai -ohjaukseen ja tarvittaessa välitystiliasiakkaaksi sekä selvitetään mahdollinen edunvalvonnan tarve.
- Veden tasauslaskuihin ei pääsääntöisesti myönnetä ehkäisevää toimeentulotukea. Tukea voidaan harkita kertaluontoisesti, jos hakijalla on esittää erityinen syy tavanomaista suurempaan vedenkulutukseen, kuten terveydentilasta johtuva vedenkäytön lisääntyminen. Jatkossa asiakas ennakoi suurempaa vedenkulutusta sopimalla suuremmasta kuukausittaisesta vesimaksusta.

Ehkäisevää toimeentulotukea ei pääsääntöisesti myönnetä:

- julkisen terveydenhuollon rästimaksuihin, koska ne eivät vaaranna välttämättömän hoidon saamista
- yritystoiminnan menoihin
- rikosperusteisiin maksuihin

4 Toimeentulotuen takaisinperintä

Toimeentulotuen takaisinperinnän toteuttamistavoista säädetään lain 22 ja 23 §:ssä. Myönnetyn toimeentulotuen takaisinperintä on mahdollista vain toimeentulotukilain 20 §:ssä säädetyillä perusteilla. Lisäksi on otettava huomioon toimeentulotukilain 21 §:ssä säädetyt takaisinperinnän edellytykset ja esteet.

Toimeentulotukilain 20 §:n 1 momentissa säädetyillä perusteilla takaisinperintä tulee kysymykseen vain, jos siitä on määrätty jo tukea myönnettäessä toimeentulotukipäätöstä tehtäessä. Kun päätös uusitaan, tulee myös perintäpäätös aina uusia. Perintäpäätöstä ei voi tehdä jälkikäteen. Poikkeuksena perintä erehdyttävien tietojen perusteella (Toimeentulotukilaki 20 § 2 mom), joka voidaan tehdä jälkikäteen.

Toimeentulotukilain 21 §:n 1 momentin mukaan takaisinperintä ei saa vaarantaa korvausvelvollisen tai sellaisen henkilön toimeentuloa, josta hän pitää tai on velvollinen pitämään huolta. Tämän vuoksi takaisinperinnästä voidaan joutua luopumaan, vaikka takaisinperinnästä olisi määrätty päätettäessä toimeentulotuen myöntämisestä.

Toimeentulotuen takaisinperintä ei saa aiheuttaa asiakkaalle uutta toimeentulotuen tarvetta.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

4.1 Takaisinperintä varallisuudesta

Jos henkilöllä/perheellä on varallisuutta tai omaisuutta, mutta varallisuus ei ole toimeentulotuen hakuajankohtana hakijan käytettävissä tehdään myönnetystä toimeentulotuesta perintä toimeentulotukilain 20 §:n 1 momentin 1-kohdan perusteella.

Toimeentulotukilain 21 §:n 2 momentin mukaan korvausvelvollisen vakinaista asuntoa, tarpeellista asuinirtaimistoa ja tarpeellisia työvälineitä ei kuitenkaan voida hänen elinaikanaan pakkotoimin myydä tai muutoin käyttää toimeentulotuen takaisinperimiseen. Lisäksi em. pykälän 3 momentin mukaan mainittu omaisuus jää tuen takaisinperinnän ulkopuolelle korvausvelvollisen kuoltuakin, jos perintä vaarantaisi sellaisen henkilön toimeentuloa, josta hän on pitänyt tai olisi ollut velvollinen pitämään huolta.

Perintäpäätös saa lainvoiman vasta hallinto-oikeuden päätöksellä, jota on haettava hallinto-oikeudelta viimeistään kolmen vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Toimeentulotuen myöntämisen yhteydessä tehty varallisuudesta perintä on luonteeltaan asian valmistelua eikä siitä ole valitusoikeutta.

Jos takaisinperinnällä myönnetty toimeentulotuki on alle 100€, ei asiasta tehdä perintähakemusta hallinto-oikeudelle vaan perinnästä luovutaan.

4.2 Erehdyttäviin tietoihin perustuvan toimeentulotuen takaisinperintä

Kun henkilö on tahallaan antanut erehdyttäviä tietoja tai laiminlyönyt toimeentulotukilain 17 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuuden ja tuen myöntäminen on perustunut näihin tietoihin, voidaan toimeentulotuki periä takaisin näiden tietojen antajalta tai ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöneeltä. Perintäpäätös voidaan tällöin tehdä jälkikäteen. Jos rikkomus on vakava ja näyttö kiistaton, voidaan tehdä myös tutkintapyyntö poliisille.

4.3 Perintä odotettavissa olevasta etuudesta

Toimeentulotukilain 23 §:ssä säädetään myönnetyn toimeentulotuen takaisinperinnästä odotettavissa olevasta etuudesta. Jos toimeentulotukea on myönnetty joko kokonaan tai osaksi ennakkona odotettavissa olevaa etuutta vastan, voi hyvinvointialue periä henkilölle tulevat tulot, korvaukset ja saamiset siltä ajalta, jolta tukea on annettu ennakkona, ja käyttää niitä ennakkona annetun tuen kuittaukseen. Hyvinvointialueen on suoritettava toimeentulotuen kuittaukseen käytettyjen varojen jälkeen jäljelle jäävät varat välittömästi tuen saajalle.

Jos samaan tuloon tai saatavaan kohdistuu sekä Kelan että hyvinvointialueen maksuvaatimus, tulot tai saatavat maksetaan toimeentulotukilain mukaan ensin Kelalle. Kela suorittaa perustoimeentulotuen kuittaukseen käytettyjen varojen jälkeen jäljelle jääneet varat hyvinvointialueelle.

Toimeentulotukilain 23 §:n mukainen takautuvien etuuksien periminen on ns. ilmoitusmenettely, jossa etuuden maksaja on velvollinen suorittamaan takautuvasti maksettavan muun sosiaaliturvaetuuden toimeentulotuen myöntäjälle eikä perintä edellytä asiakkaan suostumusta.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

4.4 Jälkihuoltona maksetun toimeentulotuen takaisinperintä

Jos toimeentulotukea hakeva on jonkin toisen hyvinvointialueen jälkihuollettava, voidaan myönnetty toimeentulotuki periä ko. hyvinvointialueelta 23 ikävuoteen saakka lastensuojelulain nojalla. Perintäpäätös lähetetään tiedoksi jälkihuollosta vastaavalle hyvinvointialueelle.